VENDIM
Nr. 00-2021-1120 (55), datë 13.10.2021

NË EMËR TË REPUBLIKËS

Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, i përbërë nga gjyqtarët:

Ilir Panda	kryesues;
Sokol Binaj	anëtar;
Sandër Simoni	anëtar;
Albana Boksi	anëtare;
Klodian Kurushi	anëtar,

sot, më datë, 13.10.2021, mori në shqyrtim, në seancë gjyqësore, çështjen penale që i përket:

KËRKUESE: Drita Hoxha.

ME OBJEKT: Heqjen e masës së sigurimit pasuror, të sekuestros preventive, të caktuar me vendimin nr. 16, datë 10.1.2018, të Gjykatës së Shkallës së Parë për Krime të Rënda dhe me vendimin nr. 19, datë 31.7.2018, të Gjykatës së Shkallës së Parë për Krime të Rënda.

BAZA LIGJORE: Nenet 88, 274, 274/3, 275/1, 276, të Kodit të Procedurës Penale.

KOLEGJI PENAL,

dëgjoi relatimin e gjyqtarit Sokol Binaj. Dëgjoi përfaqësuesin e Prokurorisë së Përgjithshme, prokurorin Arqilea Koça, i cili në përfundim, në lidhje me çështjet e shtruara për njësim, parashtroi qëndrimin se: për pyetjen e parë - neni 88 i K. Pr. Penale është i zbatueshëm për të dyja llojet e masave të sigurimit; për pyetjen e dytë - jo domosdoshmërish gjykata që cakton masën e sigurimit është e njëjtë me gjykatën që në të njëjtën kohë ose më vonë shpall moskompetencën; dhe, për pyetjen e tretë - parashikimi i nenit 88 të K. Pr. Penale gjen zbatim edhe në rastin e shpalljes së moskompetencën nga prokurori në fazën e hetimit paraprak sipas nenit 88/2 të Kodit; ndërsa për zgjidhjen e çështjes konkrete kërkoi: *Lënien në fuqi të vendimit nr. 154, datë 7.4.2021, të Gjykatës së Apelit Tiranë.* Dëgjoi mbrojtësin e kërkueses, Av. Ardian Leka, që në lidhje me çështjet e shtruara për njësim parashtroi se për dy pyetjet e para nuk ka nevojë për njësim pasi është e zbatuar prej vitesh në praktikë gjyqësore që gjykata që cakton masën e sigurimit nuk është e njëjtë me gjykatën që në të njëjtën kohë ose më vonë shpall moskompetencën, në lidhje me pyetjen e tretë parashtroi se neni 88 i K. Pr. Penale duhet të zbatohet edhe për moskompetencën e shpallur nga prokurori, pasi në nenin 84/2 të K. Pr. Penale është përcaktuar qartë çfarë duhet të kryejë organi i akuzës. Në lidhje me zgjidhjen e çështjes konkrete kërkoi: *Lënien në fuqi të vendimit nr. 154, datë 7.4.2021, të Gjykatës së Apelit Tiranë.* Dhe pasi diskutoi çështjen në tërësi,

VËREN:

I. Rrethanat e çështjes

1. Prokuroria pranë Gjykatës së Shkallës së Parë për Krime të Rënda, më datë 22.6.2016, ka regjistruar procedimin penal nr. 220, për veprat penale "Mashtrimi", i kryer në bashkëpunim, në formën e grupit të strukturuar kriminal, "Korrupsioni aktiv i gjyqtarit, prokurorit dhe i funksionarëve të tjerë të drejtësisë", "Korrupsioni pasiv i gjyqtarit, prokurorit dhe i funksionarëve të tjerë të drejtësisë", të kryera në bashkëpunim, të parashikuara nga nenet 143/1, 333/a, 319 - 25, 319/ç - 25, të KP-së, si dhe, në të njëjtën kohë, emrat e personave që ju atribuohen veprat penale të sipërcituara, të identifikuar në shtetasit Ador Dibra, Drita Hoxha, Ardian Dauti dhe Eduard Spahiu, me cilësinë (formale) e personave të hetuar.

2. Në kuadër të këtij procedimi penal, Gjykata e Shkallës së Parë për Krime të Rënda (gjyqtari për hetimet paraprake pranë asaj Gjykate), me vendimin nr. 16, datë 10.1.2018, ka vendosur pranimin e kërkesës së Prokurorisë pranë Gjykatës së Shkallës së Parë për Krime të Rënda, duke urdhëruar vendosjen e masës së sigurimit pasuror, të sekuestros preventive mbi pasuritë sipas objektit të kërkesës.

3. Gjithashtu, me vendimin nr. 19, datë 31.7.2018, Gjykata e Shkallës së Parë për Krime të Rënda (gjyqtari për hetimet paraprake pranë asaj Gjykate) ka vendosur heqjen e sekuestros të vendosur me vendimin nr. 16, datë 10.1.2018, të Gjykatës së Shkallës së Parë për Krime të Rënda dhe vendosjen e sekuestros preventive, mbi 35 % të sipërfaqes së ndërtimit që do të realizohej mbi pasurinë me nr. 2/291, z.k. 8160, vol. 35, faqe 2, që do të regjistrohej, në ZVRPP Tiranë, pas nënshkrimit të aneks kontratës dhe kontratës së shkëmbimit midis palëve, për pjesën takuese të të hetuarës Drita Hoxha.

4. **Me vendimin datë 31.7.2018, Prokuroria pranë Gjykatës së Shkallës së Parë për Krime të Rënda**, ka vendosur: *"Shpalljen e moskompetencës lëndore për çështjen penale nr. 220, viti 2017, për veprat penale të parashikuara nga nenet 143/2, 186/2, 248 - 25, 278/2 të Kodit Penal.*

Kalimin e akteve Prokurorisë së Rrethit Gjyqësor Tiranë si prokuroria kompetente në lëndë dhe territor.".

5. Prokuroria pranë Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë, në përfundim të hetimeve paraprake, të zhvilluara në kuadrin e këtij procedimi penal të përcjellë pranë saj, nga Prokuroria pranë Gjykatës për Krime të Renda, i është drejtuar Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë, me kërkesën me objekt gjykimin e çështjes penale nr. 7011, viti 2018, ndër të tjera, në ngarkim të të pandehurës Drita Hoxha, duke e akuzuar, këtë të fundit, për kryerjen e veprave penale; "Mashtrimi", parashikuar nga neni 143/3 i KP-së, "Falsifikimi i dokumenteve", parashikuar nga neni 186/2 i KP-së, dhe "Pastrimi i produkteve të veprës penale", parashikuar nga neni 287/c i KP-së. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë, me vendimin nr. 2998/30 akti, datë 5.3.2021, ka vendosur dërgimin për gjykim të çështjes penale nr. 7011, të vitit 2018.

6. Kërkuesja Drita Hoxha, në datën 1.2.2021, i është drejtuar Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë me kërkesën me objekt heqjen e masës së sigurimit pasuror të sekuestros preventive, të vendosur, fillimisht, me vendimin nr. 16, datë 10.1.2018, të Gjykatës së Shkallës së Parë për Krime të Rënda dhe përfundimisht, me vendimin nr. 19, datë 31.7.2018, të Gjykatës së Shkallës së Parë për Krime të Rënda.

7. Kërkuesja Hoxha, në kërkesën e paraqitur, ka pretenduar se, në kushtet kur çështja penale e regjistruar në ngarkim të kësaj të fundit, në Prokurorinë pranë Gjykatës për Krime të Rënda, është dërguar në Prokurorinë pranë Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë, më datë 17.9.2018, për shkak të shpalljes së moskompetencës së Prokurorisë pranë Gjykatës së Shkallës së Parë për Krime të Rënda, prej këtij momenti, masat e sigurimit, në rastin konkret masa e sigurimit me karakter pasuror e "sekuestros preventive", e caktuar në konformitet me përcaktimet e nenit 274 të KPP-së, ndaj pasurisë së të hetuarës Hoxha, në kuadrin e procedimit penal të regjistruar ndaj saj dhe të bashkëtëhetuarve të tjerë, fillimisht në Prokurorinë pranë Gjykatës për Krime të Rënda dhe, më pas, të dërguar, për kompetencë në Prokurorinë pranë Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë, sipas përcaktimeve të nenit 88 të KPP-së, kanë (ka) kaluar në "gjendje" provizoriteti (për sa i përket fuqisë, efekteve, të saj) të tejkalueshme (në drejtim të "fitimit" të stabilitetit) vetëm në kushtet e rinovimit të kësaj mase, brenda një afati 10-ditor (nga marrja e akteve), prej Gjykatës (tashmë kompetente) të Rrethit Gjyqësor Tiranë, gjë që në realitet nuk ka ndodhur duke provokuar, në mënyrë automatike, "humbjen (shuarjen e efekteve) e fuqisë" së kësaj mase të sigurimit pasuror të sekuestros preventive (të caktuar me vendimin nr. 19, dt. 31.7.2018), si masë e caktuar nga Gjykata, e cila, më pas, është deklaruar jokompetente. Që nga kjo datë organit të akuzës i ka lindur detyrimi të zbatojë kërkesat e nenit 88 të KPP-së.

8. **Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë, me vendimin nr. 320/1 akti, datë 12.2.2021,** ka vendosur: *"Rrëzimin e kërkesës."*.

9. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë, ndër të tjera, ka arsyetuar se: masat e sigurimit, dhe në rastin në gjykim masa e sigurimit pasuror, e sekuestros preventive, caktohen si në fazën e hetimeve

paraprake dhe në fazën e procesit gjyqësor dhe gjykata shpall moskompetencën si në fazën e hetimeve paraprake dhe në fazën e procesit gjyqësor.

10. Në kundërshtim me sa parashtron kërkuesja nëpërmjet mbrojtjes së saj, Gjykata, në zbatim të nenit 88 të KPP-së, çmon se paqëndrueshmëria e masës së sigurimit të vendosur nga gjykata jokompetente shfaqet përtej efektit kohor prej 10 ditësh, që në momentin që akuza nuk ka vënë në dijeni gjykatën kompetente, kur ka disponuar aktet nga prokuroria dhe gjykata jokompetente (viti 2018). Por gjithashtu rezulton se prokuroria jokompetente nuk i ka dërguar aktet gjykatës kompetente sipas kërkesave të nenit 84 e vijues të KPP-së. Gjykata çmon se caktimi, i njëkohshëm, i masës së sigurimit (pasuror, të sekuestros preventive, në rastin konkret), dhe i deklarimit të moskompetencës së gjykatës, për caktimin e masës së sipërcituar, nuk shkakton humbjen e fuqisë së masës, por përcakton efektin e kufizuar në kohë të saj, që zgjidhet me vendimin përfundimtar.

11. Në caktimin e masës së sigurimit pasuror të sekuestros preventive kërkohet me cilësinë e kushtit legjitimues të saj prezenca e dyshimit ose prova, për verifikimin e veprës penale në ngarkim të personit të hetuar, si dhe lidhja e sendit, objektit të sekuestrimit, me këtë vepër, në kuptimin që "disponimi i lirë i tij (prej këtij të fundit) mund të rëndojë ose zgjasë pasojat e saj, ose të lehtësojë kryerjen e veprave penale të tjera". Duke qenë se sekuestro preventive mund të kërkohet dhe të caktohet në fazën e hetimeve paraprake, kompetente për të disponuar mbi të është gjykata që shqyrton themelin e çështjes. Në çështjen objekt gjykimi nuk rezulton verifikimi i ndryshimit të kushteve të vendosjes së sekuestros preventive mbi pasuritë e cituara, në pronësi të kërkueses. Në sekuestron preventive objekt i aplikimit të saj është sendi (sendet) që lidhen me veprën penale, që kanë shërbyer si mjete për realizimin e veprës penale, dhe kanë qenë objekt i veprimeve të të pandehurës në gjykim në bashkëpunim me të pandehurit e tjerë, dhe është gjykata e themelit që e vlerëson në dhënien e vendimit përfundimtar.

12. Duke e parë çështjen në këtë këndvështrim, Gjykata vlerëson se, kërkesa e paraqitur nga ana e kërkueses, është e pambështetur ligjërisht ndaj si e tillë duhet rrëzuar.

13. Ndaj këtij vendimi ka ushtruar ankim kërkuesja Drita Hoxha, me anë të së cilit ka kërkuar prishjen e vendimit të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë dhe pranimin e kërkesës për heqjen e sekuestros. Në ankim kërkuesja ka parashtruar të njëjtat argumente si në kërkesën drejtuar gjykatës.

14. **Gjykata e Apelit Tiranë, me vendimin nr. 154, datë 7.4.2021,** ka vendosur: *"Pranimin e kërkesës. Konstatimin e humbjes së fuqisë së masës së sigurimit pasuror të sekuestros, të vendosur me vendimin nr. 16, datë 10.1.2018, të Gjykatës së Shkallës së Parë për Krime të Rënda Tiranë. Konstatimin e humbjes së fuqisë së masës së sigurimit pasuror të sekuestros preventive, të vendosur me vendimin nr. 19, datë 31.7.2018, të Gjykatës së Shkallës së Parë për Krime të Rënda Tiranë.".*

15. **Gjykata e Apelit Tiranë**, ndër të tjera, ka arsyetuar se, referuar nenit 88 të KPP-së, masat e sigurimit të vendosura nga gjykata, e cila, në të njëjtën kohë ose më vonë, shpallet jokompetente për çdo lloj shkaku, i humbasin efektet, në qoftë se brenda dhjetë ditëve nga marrja e akteve, gjykata kompetente nuk vendos për masën e sigurimit. Në këtë mënyrë, ligji, ndonëse parashikon mundësinë e caktimit të një mase sigurimi edhe nga një gjykatë që nuk është kompetente, parashikon njëkohësisht edhe një afat për vlefshmërinë e masës së caktuar, duke diktuar nevojën që vendimi përfundimtar për fatin e masës së caktuar, të merret nga gjykata kompetente.

16. Sipas këtij normimi procedural penal, organi procedues, i cili është bërë kompetent, pasi është dhënë vendimi i caktimit të masës së sigurimit, ka në dispozicion një afat 10-ditor, brenda të cilit duhet të çmojë rëndësinë e masës së sigurimit të caktuar nga gjykata jokompetente, dhe në varësi të nevojave përkatëse, në raport me procedimin penal, të kërkojë (ose jo), në gjykatën kompetente, caktimin e masës së sigurimit e cila ishte caktuar nga gjykata jokompetente. Kalimi i afatit 10-ditor, në kuptim të nenit 88 KPP-së, passjell humbjen e efekteve të masës së sigurimit të caktuar nga gjykata jokompetente. Në rastin objekt shqyrtimi, gjykata kompetente duhet ta shqyrtonte masën e sigurimit brenda afatit 10-ditor, nga data 17.9.2018 që dosja i ka kaluar për hetime të mëtejshme Gjykatës dhe Prokurorisë së Rrethit Gjyqësor Tiranë, gjë që nuk ka ndodhur. Për rrjedhoje, *ipso lege*, masa e sigurimit pasuror, e caktuar më herët, e ka humbur fuqinë. Ky përbën një fakt që do të duhej

të ishte konstatuar nga Gjykata e Shkallës së Parë, në momentin kur ju kërkua nga kërkuesja, pasi gjykata ka detyrimin ligjor të garantojë procesin e rregullt, sikurse edhe të drejtat e subjekteve procedurale. Shmangia nga dhënia e një vendimi, lidhur me këtë çështje, me arsyetimin se kjo është në kompetencë të gjykimit të gjyqtarit që do e gjykojë çështjen (në themel) cenon në thelb të drejtat e kërkueses.

17. **Kundër vendimit nr. 154, datë 7.4.2021, të Gjykatës së Apelit Tiranë ka paraqitur rekurs në datë 20.5.2021 Prokuroria pranë Gjykatës së Apelit Tiranë** me anë të së cilit ka kërkuar: *Prishjen e vendimit nr. 154, datë 7.4.2021, të Gjykatës së Apelit Tiranë dhe lënien në fuqi të vendimit nr. 320/1 akti, datë 12.2.2021, të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë.*

18. Në rekurs prokuroria ka parashtruar, ndër të tjera, këto shkaqe:

- Në rastin konkret, gjatë gjykimit, nuk rezultojnë të verifikuara ndryshime të kushteve të zbatimit të masës së sigurimit pasuror të sekuestros preventive, të cilat, referuar kërkesave të nenit 274/3 të KPP-së, do të detyronin Gjykatën, të deklaronte revokimin e saj.

- Ligji procedural penal humbjen e fuqisë së sekuestros (preventive, në rastin konkret) e lidh me zgjidhjen përfundimtare të çështjes në themel të saj, si dhe me vendimin e pafajësisë, pushimit të çështjes apo të dënimit. Asnjë nga këto rrethana ligjore nuk rezultojnë të verifikuara, në rastin konkret, dhe të jenë marrë në konsideratë, për pasojë, në dhënien e vendimit, nga Gjykata e Apelit Tiranë.

- Nga aktet rezulton se në momentin e shqyrtimit të kërkesës nga gjykatat, procedimi penal në ngarkim të pandehurës Drita Hoxha etj., ka kaluar për gjykim dhe ndodhet në fazën e gjykimit të saj. Do të ishte përfundimi i gjykimit të themelit të çështjes që do të zgjidhte dhe efektet e sekuestros preventive. Prandaj, çdo vendimmarrje e Gjykatës, lidhur me deklarimin e humbjes së fuqisë së sekuestros, kur nuk rezultojnë të verifikuara ndryshime të kushteve të vendosjes së saj, pa e zgjidhur çështjen në themel, sipas nenit 275 i KPP-së, është e gabuar dhe joligjore.

Qëndrimi i mbajtur nga Gjykata Apelit Tiranë ndryshe nga Gjykata e Rrethit Gjyqësor, duke vendosur deklarimin (konstatimin) e humbjes së fuqisë së masës së sigurimit pasuror të sekuestros preventive, në referim të nenit 88 të KPP-së, konsiderohet i gabuar, po të kemi parasysh faktin që kjo rrethanë ka ekzistuar që në vitin 2018.

- Vendimi i Gjykatës së Apelit Tiranë, ndryshe nga ai i Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë, është rezultat i mosrespektimit dhe zbatimit të gabuar të ligjit procedural penal me rëndësi për zhvillimin e praktikës gjyqësore, shkak ligjor, i parashikuar nga neni 432/1 germa "a", të KPP-së, për të ushtruar rekurs, në Gjykatën e Lartë, kundër këtij vendimi.

II. Vlerësimi i Kolegjit Penal

19. Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë (në vijim Kolegji), në funksion të gjykimit të çështjes, pranë kësaj Gjykate, vlerëson të evidentojë faktin e ndryshimeve ligjore që ka pësuar KPP-ja, me ligjin nr. 41/2021, hyrë në fuqi më datë 29.5.2021. Në nenin 38, të ligjit nr. 41/2021, mbi dispozitat tranzitore, parashikohet se: *"1. Përbërja e trupave gjykues, si dhe procedura e gjykimit në Gjykatën e Lartë, rregullohen sipas përcaktimeve të këtij ligji, pavarësisht parashikimeve të ndryshme në ligje të tjera. 2. Rekurset e paraqitura, por ende të pashqyrtuara, konsiderohen të pranueshme nëse plotësojnë parashikimet e ligjit në fuqi në kohën e depozitimit të tyre"*. Në kuptim të kësaj dispozite, në lidhje me formimin e trupit gjykues si dhe me procedurën e gjykimit, Kolegji Penal, mban parasysh parashikimet e ligjit nr. 41/2021, ndërsa, në lidhje me kushtet e pranueshmërisë së rekursit, ato që referojnë tek ligji procedural, në fuqi, në kohën e depozitimit të tij.

20. Kolegji, në shqyrtim të kushteve të pranueshmërisë së rekursit të paraqitur nga Prokuroria pranë Gjykatës së Apelit Tiranë, në dhomë këshillimi, konstatoi verifikimin e kushteve formale, të identifikuara në "paraqitjen e rekursit, prej palës rekursuese, brenda afatit ligjor (45 ditë nga e nesërmja e njoftimit të vendimit të Gjykatës së Apelit), të parashikuar në paragrafin e parë, të nenit 435, të KPP-së", si dhe të atyre substanciale, të identifikuara në "mosrespektimin ose zbatimin e gabuar të ligjit procedural", sipas përcaktimit të shkronjës "a", të paragrafit të parë, të nenit 432, të KPP-së. Kolegji, në respektim të detyrimit të tij për të "shqyrtuar çështjen brenda kufijve të

shkaqeve të ngritura në rekurs", sikurse përcaktohet në paragrafin e parë të nenit 434 të KPP-së, por pa paragjykuar të drejtën e kësaj Gjykate/këtij Kolegji "për të vendosur, kryesisht, edhe për çështje të ligjit" (pavarësisht shkaqeve të paraqitura në rekurs), sikurse përcaktohet në paragrafin e dytë të kësaj dispozite, vlerësoi se duhet gjykuar mbi bazueshmërinë në ligj të shkaqeve të parashtruara nëpërmjet rekursit, në kushtet e aplikimit të gabuar, prej Gjykatës së Apelit Tiranë, të ligjit procedural, konkretisht, të nenit 88 të KPP-së që parashikon "humbjen e fuqisë (efekteve) të masës së sigurimit të caktuar prej gjykatës, e cila, në të njëjtën kohë apo më vonë, shpallet jokompetente (për çdo lloj shkaku), në qoftë se, brenda dhjetë ditëve nga marrja e akteve, gjykata kompetente nuk vendos për masën e sigurimit".

21. Nga ana tjetër, Kolegji, me vendimin e datës 23.7.2021, duke evidentuar edhe prezencën e kushtit (të karakterit kumulativ), të parashikuar në shkronjën "a", të paragrafit të parë, të nenit 432, të KPP-së, të rëndësisë që ka problematika e krijuar prej zbatimit të gabuar të kësaj dispozite, në funksion të zbatimit uniform të nenit 88 të KPP-së nga praktika gjyqësore, disponoi për kalimin e kësaj çështje për shqyrtim në seancë gjyqësore, me qëllim njësimin e praktikës gjyqësore. Kolegji vlerësoi se në rastin konkret verifikohet ekzistenca e kushtit të parashikuar në pjesën e parë të nenit 432/1-a të KPP-së, të "mosrespektimit apo të zbatimit të gabuar të ligjit procedural", duke vlerësuar, në të njëjtën kohë, edhe konkurrimin e kushteve për nisjen e procedurës së parashikuar në paragrafin e parë të nenit 438 të KPP-së, pikërisht të gjykimit, për të njësuar praktikën gjyqësore.

22. Kolegji konstaton se ka qëndrime të ndryshme në lidhje me zbatimin e nenit 88 të KPP-së, kryesisht të kolegjeve të veçantë të Gjykatës së Lartë që, lidhur me aplikimin e përcaktimeve të kësaj dispozite, kanë operuar në mënyrë kontradiktore, duke pranuar, herë-herë, aplikimin e kësaj dispozite, pra nenit 88 të KPP-së dhe deklarimin e shuarjes së masës së sigurimit të caktuar nga gjykata (gjyqtari për hetimet paraprake) edhe në rastin e deklarimit të moskompetencës nga ana e prokurorit gjatë hetimeve paraprake, për vazhdimin e këtyre hetimeve dhe të dërgimit, për pasojë, të çështjes tek prokurori kompetent (vendimet nr. 25 dhe 64, datë 29.4.2015; nr. 14, datë 30.3.2015, të këtyre kolegjeve); si dhe herë-herë, kanë disponuar edhe të kundërtën. Por, Kolegji konstaton se edhe gjykatat e faktit kanë mbajtur qëndrime të ndryshme në lidhje me zbatimin e nenit 88 të KPP-së, situatë procedurale e verifikuar edhe në rastin konkret në shqyrtim.

23. Kolegji ka identifikuar si çështje me rëndësi për njësimin e praktikës gjyqësore, sa më poshtë vijon:

- A është i zbatueshëm neni 88 i KPP-së për masat e sigurimit pasuror apo është një dispozitë që i referohet vetëm masave të sigurimit personal?

- Sipas përcaktimit të nenit 88 të KPP-së, gjykata që cakton masën e sigurimit a është e njëjtë me gjykatën që, në të njëjtën kohë ose më vonë, shpall moskompetencën?

- A zbatohen parashikimet e nenit 88 të KPP-së edhe në rastin e shpalljes së moskompetencës nga prokurori dhe të dërgimit të akteve prokurorisë kompetente sipas përcaktimit të nenit 84/1- të KPP-së.

24. Në funksion të zgjidhjes së problematikës kryesore, të vendosur në bazë të këtij gjykimi, Kolegji, në cilësinë e "aktorit" iniciues të procedurës së gjykimit njësues, ka detyrimin për t'u prononcuar edhe lidhur me kuptimin, interpretimin e normës referuese, nenit 88 të KPP-së, aspekteve të veçanta të saj, të identifikuara në dy çështjet e para të renditura në objektin e këtij gjykimi njësues. Konkretisht, Kolegji, së pari, vlerëson të sqarojë nëse neni 88 i KPP-së zbatohet edhe për masat e sigurimit të karakterit pasuror, të sekuestros preventive, në rastin konkret, si dhe në mundësinë e interpretimit të zgjeruar të përcaktimit preciz dhe univok të kësaj dispozite, për pjesën që bën fjalë për "identicitetin" e gjykatës që cakton masën e sigurimit me gjykatën që, kontekstualisht apo më vonë, shpallet/deklarohet në kushtet e moskompetencës.

25. Në këtë kuadër, neni 88 i KPP-së, përmbajtja e tij, konsiderohet si një disiplinë e përgjithshme dhe organike për të gjithë lëndën e masave të sigurimit, të caktuara nga gjyqtari jokompetent dhe që, bashkë me nenin 87 të KPP-së, që bën fjalë për "provat e marra nga gjykata jokompetente", janë shprehje e parimit të "konservimit/ruajtjes së akteve". Neni 88 i KPP-së, sikurse qartazi (*ictu oculi)*

evokon përmbajtja e tij, verifikohet i zbatueshëm, sidomos për sa i përket tipologjisë së ndryshme të masave të sigurimit, si të atyre më karakter personal, ashtu edhe të atyre shtrënguese, të parashikuara në nenin 232 të KPP-së apo të atyre ndaluese, të parashikuara në nenin 240 të KPP-së, po kështu edhe të atyre të karakterit real pasuror, të parashikuara në nenet 270 dhe 274 të KPP-së që bëjnë fjalë për masat e sigurimit pasuror të sekuestros konservative dhe preventive. Në të njëjtën kohë, konsiderohet se dispozita e sipërcituar, neni 88 i KPP-së, nuk gjen zbatim për sa i përket "sekuestros provuese", e ashtuquajtura sekuestro penale, e parashikuar në nenin 208 të KPP-së, për sa kohë që, kjo e fundit, konkretizon njërin nga "mjetet e sigurimit të provës", të parashikuara në Kreun e Tretë të Titullit të Katërt të KPP-së, konkretisht seksionin i tretë, "Sekuestrimet".

26. Pra, për sa i përket çështjes së parë të shtruar për njësim, qartazi dispozita, neni 88 i KPP-së, nuk parashikon asnjë lloj diferencimi midis masave të sigurimit të të gjitha llojeve, sikurse u sipërcitua, përfshirë edhe masën e sigurimit pasuror të sekuestros preventive. Kolegji vlerëson se edhe masat e sigurimit pasuror, do t'i nënshtrohen pasojave, të identifikuara në "humbjen e efekteve të fuqisë" së tyre, në kushtet e deklarimit kontekstual, me momentin e caktimit të masës apo edhe në një moment të mëvonshëm, të moskompetencës së gjykatës (gjyqtarit për hetimet paraprake) që ka caktuar këtë masë dhe të mosripërtëritjes (mosrinovimit) të saj nga gjykata kompetente, brenda një afati dhjetë ditor nga marrja e akteve.

27. Me verifikimin e kushteve të parashikuara në nenin 88 të KPP-së, të deklarimit (kontekstual apo të mëvonshëm) të moskompetencës të gjykatës (gjyqtarit për hetimet paraprake) që ka caktuar masën e sigurimit të karakterit pasuror të sekuestros preventive, të parashikuar nga neni 274 i KPP, si dhe të mosripërtëritjes të saj prej gjykatës kompetente, brenda dhjetë ditëve nga marrja e akteve, kjo e fundit, pra masa e sigurimit (pasuror) humbet efikasitetin – provizor/të përkohshëm – të "fituar", me rastin e deklarimit të kësaj moskompetence (prej këtij momenti), si një masë e caktuar prej gjyqtarit (gjykatës) jokompetent. Masa e sigurimit (pasuror) e caktuar nga gjyqtari jokompetent ka karakter të jashtëzakonshëm dhe emergjencial/si një masë e caktuar në kushte emergjence.

28. Kolegji, në funksion të interpretimit të dispozitës, objekt i referimit të këtij gjykimi njësues, nenit 88 të KPP-së, lidhur me kushtet e aplikimit të saj, konsideron se "shkronja" – përmbajtja e kësaj dispozite – e bazuar në identitetin midis (në kuptimin e të njëjtës gjykatë/gjyqtar) gjyqtarit që cakton masën e sigurimit me atë (gjyqtarin) që deklaron, në të njëjtën kohë apo më pas, moskompetencën e tij, nuk përjashton mundësinë që kjo disiplinë e "humbjes së fuqisë së masës së sigurimit" të interpretohet në mënyrë të zgjeruar dhe të zbatohet edhe në eventualitetin e verifikimit të diversitetit (në kuptimin e gjykatës/gjyqtarit të ndryshëm) midis gjyqtarit që disponon masën e sigurimit dhe gjyqtarit që deklaron moskompetencën. Ky konkluzion, sikurse u sipërcitua, mbështetet në faktin se masa e sigurimit e caktuar nga gjyqtari jokompetent ka vlefshmëri/efikasitet provizor, duke qenë shprehje e një pushteti të jashtëzakonshëm dhe emergjencial, të "akorduar", këtij të fundit, prej ligjvënësit, dhe si rrjedhojë nuk mund të kufizohet vetëm në rastet e "identitetit" midis dy gjyqtarëve/gjykatave.

29. Rast emblematik i aplikimit të këtij interpretimi zgjerues të disiplinës së parashikuar nga dispozita, neni 88 i KPP-së, do të konsiderohej "deklarimi i moskompetencës, jo vetëm nga gjyqtari (për hetimet paraprake) që ka caktuar masën e sigurimit, por edhe nga gjyqtari (i gjykatës së apelit), që gjykon ankimin ndaj vendimit të këtij gjyqtari që ka caktuar këtë masë me karakter të përkohshëm. Mbi këtë bazë arsyetimi, konkludohet prej këtij Kolegji, në funksion të problematikës së identifikuar, objekt i njësimit nëpërmjet gjykimit të kësaj çështjeje (pika 2 e çështjeve objekt njësimi), se: provizoriteti (*ad interim*)/përkohshmëria e masës së sigurimit merr jetë ekskluzivisht vetëm në kushtet e deklarimit të moskompetencës, për çdo lloj shkaku pa përjashtim, të moskompetencës lëndore apo tokësore, prej gjykatës/gjyqtarit për hetimet paraprake, gjatë kësaj faze të procedimit, të hetimeve paraprake, në të njëjtën kohë (me caktimin e kësaj mase) ose më vonë, e cila (i cili) presupozohet në kushtet e identitetit, me gjykatën (gjyqtarin) që ka caktuar këtë masë, pra e njëjta gjykatë. "Jetëgjatësia" e këtij provizoriteti (të kësaj mase të caktuar, të deklaruar në këto kushte) merr fund (në kuptimin e humbjes së efekteve, të fuqisë së kësaj mase) në kushtet e

mosrinovimit (ripërtëritjes) të saj prej gjykatës kompetente brenda dhjetë ditëve nga marrja e akteve, pra, në thelb, kur nuk konfirmohet nëpërmjet deklarimit stabiliteti/qëndrueshmëria e saj. Ky është rregulli bazë i sanksionuar nga dispozita – neni 88 i KPP-së, që nuk përjashton, sikurse u argumentua më sipër, diversitetin e gjykatës që ka caktuar masën e sigurimit, me gjykatën që më pas, ka deklaruar moskompetencën, lidhur me caktimin e kësaj mase sigurimi. Në përfundim të kësaj analize, Kolegji arrin në konkluzionin njësues si më poshtë vijon: "Jo domosdoshmërish, në kushtet e aplikimit të përcaktimeve të dispozitës, nenit 88 të KPP-së, Gjykata që ka caktuar masën e sigurimit do të (duhet) jetë e njëjtë me Gjykatën, e cila, më vonë, ka deklaruar moskompetencën e saj, për çdo lloj shkaku, për gjykimin e çështjes me këtë objekt."

30. Duke ju referuar konkluzioneve njësuese lidhur me dy problematikat e para të trajtuara, konkluzioni mbi problematikën e tretë, të identifikuar në mundësinë e aplikimit të përcaktimeve të nenit 88 të KPP, në thelb, "të humbjes së efikasitetit/shuarjes së masave të sigurimit", të caktuara nga gjykata/gjyqtari për hetimet paraprake, edhe në rastin e deklarimit të moskompetencës nga prokurori gjatë fazës së hetimeve paraprake (pas caktimit të tyre prej gjykatës kompetente dhe në kushtet e mungesës së një prononcimi gjyqësor lidhur me (mos)kompetencën) dhe dërgimit të akteve (të çështjes) tek prokurori kompetent, sipas përcaktimit të nenit 84/1 të KPP-së, është automatik dhe i pashmangshëm. Për sa kohë që masa e sigurimit e caktuar nga gjykata (gjyqtari për hetimet paraprake) kompetente, verifikohet në kushtet e stabilitetit (të efikasitetit të plotë), pra nuk rezulton që gjykata që ka caktuar këtë masë të ketë deklaruar, kontekstualisht apo më vonë, moskompetencën e saj, për çdo lloj shkaku, transferimi i hetimit të çështjes, sipas nenit 84/1 të KPP-së, nga një prokurori tek tjetra, për vazhdimin e hetimeve, i motivuar ky transferim me verifikimin e moskompetencës së prokurorisë që kishte regjistruar fillimisht/*ab initio* procedimin penal, nuk paraqet asnjë lloj ndikimi lidhur me efikasitetin e masës së sigurimit të caktuar nga ajo gjykatë, në drejtim të humbjes së efikasitetit të masës së caktuar. Kolegji vlerëson se neni 88 i KPP-së kushtëzon provizoritetin (përkohshmërinë) e masës së sigurimit të caktuar dhe inefikasitetin e saj (në kushtet e mospërtëritjes së saj brenda dhjetë ditëve nga marrja e akteve prej gjykatës kompetente), vetëm në rastin e deklarimit (kontekstual apo të mëvonshëm) të moskompetencës (për çfarëdo lloj shkaku) prej gjykatës (gjyqtarit), në cilësinë e deklarimit të organit juridiksional. Kolegji çmon se nuk sjell asnjë pasojë për masën e sigurimit të caktuar, në rastin kur disponohet për kalimin e akteve, gjatë hetimeve paraprake, nga një prokurori tek tjetra, e motivuar me konstatimin e moskompetencës për të hetuar, duke qenë se bëhet fjalë për akte të nxjerra nga një organ/prokurori, i konsideruar palë (megjithëse palë publike) në proces (procedim), pa pushtet dhe kompetenca të karakterit juridiksional.

31. Me të drejtë ligjvënësi, sikurse rezulton nga përmbajtja e dispozitës, nuk ka toleruar (duke mos parashikuar) në funksion të qëllimit të ruajtjes së efikasitetit të masës së sigurimit, domosdoshmërinë e nxjerrjes së një vendimi (disponimi) të ri, prej gjyqtarit kompetent, në rastin kur, menjëherë mbas adoptimit, prej gjyqtarit për hetimet paraprake, të një mase sigurimi dhe në mungesë të një vendimi (disponimi) gjyqësor mbi (mos)kompetencën, prokurori, pranë këtij gjyqtari (kësaj gjykate), transmeton aktet e hetimit të (kësaj) çështjes, sipas përcaktimit të paragrafit të parë të nenit 84 të KPP-së, tek organi i akuzës (prokurori) pranë gjykatës që ai vlerëson kompetente. Ligjvënësi, duke mbajtur parasysh cilësinë e palës të organit të akuzës/prokurorit, megjithëse palë publike në procesin penal, si dhe rrethanën që, gjatë fazës së hetimeve paraprake të zhvilluara në drejtimin e këtij të fundit (prokurorit), për shkak të dinamikës (fluiditetit) së zhvillimit të tyre, hipotezat mbi karakterizimin (rindërtimin) e fakteve janë subjekt i modifikimit me pasojë ndikimi të drejtpërdrejtë mbi kualifikimin (juridik) të tyre, ka privilegjuar nevojën e efikasitetit dhe të menjëhershmërisë së zhvillimit të funksionit investigativ, nëpërmjet adoptimit të kriterit të elasticitetit në përcaktimin e raporteve (marrëdhënieve) midis prokurorive të ndryshme, duke evituar një ndarje të thellë dhe rigoroze të "pushteteve" respektive, kriter i ndryshëm në raport me ato që përcaktojnë kompetencën midis gjykatave.

32. Sakaq, mbi bazën e kësaj logjike, gjithnjë prej ligjvënësit, nga njëra anë, është ometuar parashikimi i "mekanizmave" detyruese të prokurorit të "palegjitimuar", për të transmetuar aktet tek titullari i hetimeve paraprake, sipas kritereve të përcaktuara në nenin 25 të KPP-së dhe toleruar prokurorit titullar të hetimeve paraprake të zhvilluara lidhur me çështjen penale të regjistruar ndaj personit që aplikohet masa e sigurimit, të vazhdojë hetimet edhe në kushtet e deklarimit të moskompetencës prej gjyqtarit të hetimeve paraprake që ka caktuar masën. Por, nga ana tjetër, adresohet rregullimi i konflikteve negative të kompetencës midis prokurorive të ndryshme, gjatë kësaj faze të hetimeve paraprake, në brendësi të strukturës organike të kësaj pale/prokurorisë, duke i atribuuar zgjidhjen e tyre "prokurorit më të lartë", sipas përcaktimit të paragrafit të dytë të nenit 89 të KPP-së (për mosmarrëveshjet mes prokurorive të juridiksionit të përgjithshëm), si dhe "duke i dhënë përparësi" kompetencës së Prokurorisë së Posaçme, në rastet e krijimit të konfliktit të kësaj të fundit, me prokuroritë e juridiksionit të përgjithshëm. Ligjvënësi me këtë zgjidhje ligjore ka evituar, në këtë mënyrë, investimin dhe prononcimin e gjykatës në lidhje me këtë moment.

33. Në këtë kontekst, të implementimit të kësaj disipline normative, vetëm rrethana që prokurori procedues, në një moment të caktuar të zhvillimit të fazës së hetimeve paraprake, gjatë hetimeve paraprake ose në përfundim të tyre, sipas përcaktimit të paragrafit të parë të nenit 84 të KPP-së, transmeton aktet tek prokurori pranë gjykatës që ai mendon dhe vlerëson si gjykata kompetente, nuk është e përshtatshme dhe e mjaftueshme për të legjitimuar kompetencën e këtij të fundit/gjyqtarit për t'u shprehur mbi masën e sigurimit. Gjyqtari në këtë rast, "paqësisht", mund ta refuzojë atë (kërkesën) në rastin kur i kërkohet prej palëve, të prononcohet nëpërmjet një disponimi të tij mbi masën, apo për të përjashtuar/shmangur, kompetencën e gjyqtarit pranë të cilit ushtron funksionet, prokurori që ka transmetuar aktet.

34. Për pasojë, konkludohet se transmetimi i akteve, i verifikuar në këto kushte, të deklarimit të moskompetencës së prokurorit procedues, në favor të kompetencës së prokurorit pranë gjykatës të vlerësuar (prej tij – prokurorit procedues) si gjykata kompetente, gjatë fazës së hetimeve paraprake të procedimit të regjistruar dhe mbas caktimit të masës së sigurimit prej gjykatës kompetente, nuk paraqet asnjë lloj ndikimi në drejtim të efikasitetit të masës së sigurimit (të caktuar si më sipër). Në të njëjtën kohë, disponimi i prokurorit për deklarimin e moskompetencës është "i paaftë" për t'i "atribuuar" kësaj mase, efikasitet të përkohshëm/të limituar, të tillë që të imponojë deklarimin e humbjes së fuqisë së saj në kushtet e mosrinovimit brenda afatit dhjetë ditor nga marrja e akteve, sikurse parashikohet në dispozitë, nenin 88 të KPP-së, për sa kohë që mungon deklarimi i moskompetencës prej organit juridiksional – gjykatës.

35. Ndërkohë ligjvënësi, me ndryshimet e adoptuara me ligjin nr. 35/2017, neni 52 i këtij ligji, ka shtuar një paragraf të ri në nenin 84, paragrafin e dytë, me këtë përmbajtje: "Kur prokurori shpall moskompetencën, ai njofton menjëherë të dyja gjykatat. Gjykata, brenda tre ditëve nga marrja e njoftimit të prokurorit, i përcjell gjykatës kompetente aktet e hetimeve paraprake të kryera deri në atë moment përpara asaj gjykate".

36. Përpos përmbajtjes së paqartë të kësaj dispozite, për sa kohë që i atribuon prokurorit "akte të hetimit paraprak të kryera para gjykatës" (të cilat gjykata jokompetente duhet t'ia dërgojë gjykatës kompetente), kur cilësinë e një akti të tillë e "gëzon" vetëm prova e marrë prej gjyqtarit për hetimet paraprake me procedurën e jashtëzakonshme të "sigurimit" të saj, të parashikuar nga nenet 317–322 të KPP-së, mbi kërkesën e palëve, e justifikuar kjo urgjencë me rrezikun e zhdukjes së saj", dhe për sa kohë që "aktet e hetimit paraprak konsiderohen në diskrecionin ekskluziv të prokurorit dhe të policisë gjyqësore" të realizuara prej tyre, nën drejtimin e prokurorit titullar i kësaj faze, në funksion të ushtrimit të ndjekjes penale", Kolegji çmon se duhet theksuar qe në këtë fazë ndërhyrja e gjykatës/gjyqtarit për hetimet paraprake është e karakterit incidental, garantues, e "provokuar"/stimuluar prej palëve, në kushtet e mungesës së disponibilitetit mbi to (hetimet paraprake). Në këto rrethana, dispozita e sipërcituar, paragrafi i dytë i nenit 84 të KPP-së, me gjithë "përkujdesjet" për të vënë në gjendje "gatishmërie" gjykatat respektive, të "interesuara" dhe të "shqetësuara" prej kalimit të akteve nga një prokurori tek tjetra gjatë kësaj faze të hetimeve

paraprake, për shkak të kompetencës dhe paragjykimit, për pasojë, të karakterit definitiv të masave të sigurimit të caktuara, qartazi, për asnjë moment, nuk kontraston dhe nuk mohon arsyen e përcaktimit të nenit 88 të KPP, moskompetencën e deklaruar nga gjykata, si e vetmja mundësi për të "provokuar" provizoritetin/përkohshmërinë e masës së sigurimit personal të caktuar gjatë fazës së hetimeve paraprake. Në konkluzion të këtij parashtrimi, Kolegji thekson se as përcjellja e akteve nga njëra gjykatë tek gjykata pranë të cilës funksionin prokuroria, të cilës i kanë kaluar aktet për kompetencë, nuk nënkupton zbatimin e nenit 88 të KPP, për sa kohë ky kalim i akteve nuk vjen si pasojë e një vendimi gjyqësor për shpalljen e moskompetencës.

37. Përfundimisht, mbi këtë bazë, Kolegji, lidhur me problematikën e tretë të shtruar për njësim, konkludon se "Parashikimet (përcaktimet) e nenit 88 të KPP-së nuk janë të aplikueshme me rastin e shpalljes (deklarimit) së moskompetencës prej prokurorit, gjatë hetimeve paraprake apo në përfundim të tyre, dhe të dërgimit të akteve prokurorisë (prokurorit) kompetente, sipas përcaktimit të nenit 84/1 të KPP-së.".

38. Sa më sipër, Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, vlerëson që lidhje me pyetjen e shtruar për njësim, duhet të arrihet në këto përfundime njësuese:

38.1. Në lidhje me pyetjen e parë të ngritur për njësimin e praktikës gjyqësore: "A zbatohet neni 88 i KPP-së për masat e sigurimit pasuror, apo është një dispozitë që i referohet vetëm masave të sigurimit personal?", të mbahet ky qëndrim njësues:

Neni 88 i KPP-së zbatohet si për masat e sigurimit personal, ashtu dhe për masat e sigurimit pasuror.

38.2. Në lidhje me pyetjen e dytë të shtruar për njësim: "Sipas nenit 88 të KPP-së, gjykata që cakton masën e sigurimit a është e njëjtë me gjykatën që, në të njëjtën kohë ose më vonë, shpall moskompetencën?", të mbahet ky qëndrim njësues:

Gjykata që cakton masën e sigurimit, jo domosdoshmërish është e njëjtë me gjykatën që shpall moskompetencën.

38.3. Në lidhje me pyetjen e tretë të shtruar për njësim: "A zbatohen parashikimet e nenit 88 të KPP-së edhe në rastin e shpalljes së moskompetencës nga prokuroria dhe dërgimit të akteve prokurorisë kompetentë sipas nenit 84/1 të KPP-së?", të mbahet ky qëndrim njësues:

Parashikimet e nenit 88 të KPP-së në lidhje me masën e sigurimit të vendosura nga gjykata jokompetente, nuk zbatohen në rastin e shpalljes së moskompetencës nga prokuroria dhe dërgimit të akteve prokurorisë kompetente, sipas nenit 84/1 të KPP-së.

39. Duke u kthyer tek zgjidhja e çështjes konkrete, që nxiti këtë gjykim të karakterit njësues, konkludohet prej këtij Kolegji, duke ju referuar konkluzionit të tretë të këtij vendimi, pamundësia e aplikimit/zbatimit të përcaktimeve të nenit 88 të KPP-së, me rastin e kalimit të akteve nga njëra prokurori tek tjetra, gjatë fazës së hetimeve paraprake, për shkak moskompetence. Në zbatim të korrekt të ligjit dhe të konkluzioneve njësuese të cituara më lart, Kolegji vlerëson se vendimmarrja e Gjykatës së Apelit Tiranë, vendimi nr. 154, datë 7.4.2021, është rrjedhojë e zbatimit të gabuar të ligjit procedural me rëndësi për njësimin e praktikës gjyqësore, parashikuar në shkronjën "a" të paragrafit të parë të nenit 432 të KPP-së, e lidhur kjo më zbatimin e gabuar të përcaktimeve të nenit 88 të këtij Kodi. Si rrjedhojë, Kolegji çmon se vendimi nr. 154, datë 7.4.2021, i Gjykatës së Apelit Tiranë është i cenueshëm duke sjellë si pasojë prishjen e këtij vendimi, sipas përcaktimit të shkronjës "b" të paragrafit të parë të nenit 441 të KPP-së. Në të njëjtën kohë, prej këtij Kolegji, konkludohet mbi ligjshmërinë (në thelb) të vendimmarrjes së Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë, vendimi nr. 320/1 akti, datë 12.2.2021, që ka vendosur rrëzimin e kërkesës së të hetuarës Drita Hoxha me objekt "Deklarimin e humbjes së fuqisë së masës së sigurimit me karakter pasuror të sekuestros preventive", me rastin e kalimit të akteve nga prokuroria pranë Gjykatës për Krime të Rënda tek Prokuroria pranë Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë, për shkak të deklarimit të moskompetencës prej prokurorit, me pasojë lënien në fuqi të këtij vendimi.

PËR KËTO ARSYE,

Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, mbështetur në nenin 438 dhe 441/1/b të Kodit të Procedurës Penale,

VENDOSI:

Prishjen e vendimit nr. 154, datë 7.4.2021, të Gjykatës së Apelit Tiranë dhe lënien në fuqi të vendimit nr. 320/1 akti, datë 12.2.2021, të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë.

Tiranë, më 13.10.2021.
Kryesues: Ilir Panda
Anëtarë: Sokol Binaj, Albana Boksi
Anëtarë pjesërisht kundër: Klodian Kurushi, Sandër Simoni

MENDIM I PAKICËS

1. Ne gjyqtarët Sandër Simoni dhe Klodian Kurushi jemi pjesërisht kundër vendimit njësues të dhënë nga Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë në çështjen penale regjistruar në Gjykatën e Lartë me nr. 61011-00482-2021 regjistri themeltar, datë 16.6.2021, vetëm në lidhje me pyetjen e tretë të shtruar për njësim, që i referohet pyetjes nëse zbatohen parashikimet e nenit 88 të K. Pr. Penale edhe në rastin e shpalljes së moskompetencës nga prokuroria dhe dërgimit të akteve prokurorisë kompetente sipas nenit 84/1 të K. Pr. Penale?

2. Në lidhje me këtë pyetje, jemi të mendimit se fillimisht është i nevojshëm trajtimi i dispozitave të K. Pr. Penale që rregullojnë shpalljen e moskompetencës së prokurorisë dhe gjykatës gjatë fazës së hetimeve paraprake apo gjatë gjykimit në shkallë të parë.

3. Neni 83 i K. Pr. Penale parashikon: *"Moskompetenca lëndore ngrihet, edhe kryesisht, në çdo gjendje e shkallë të procesit.*

Moskompetenca tokësore dhe ajo që rrjedh nga bashkimi i procedimeve për shkak lidhje, mund të ngrihet ose të kundërshtohet, vetëm para se të ketë filluar shqyrtimi gjyqësor.".

4. Neni 84 i K. Pr. Penale parashikon: *"1. Kur gjatë hetimeve paraprake ose në përfundim të tyre prokurori konstaton moskompetencën e vet për çdo lloj shkaku vendos dërgimin e akteve prokurorit pranë gjykatës kompetente.*

2. Kur prokurori shpall moskompetencën, ai njofton menjëherë të dyja gjykatat. Gjykata, brenda tre ditëve nga marrja e njoftimit të prokurorit, i përcjell gjykatës kompetente aktet e hetimeve paraprake të kryera deri në atë moment përpara asaj gjykate.".

5. Neni 85 i K. Pr. Penale parashikon: *"Në qoftë se në gjykimin e shkallës së parë gjykata çmon se procedimi është në kompetencën e një gjykate tjetër, shpall me vendim moskompetencën e vet për çdo lloj shkaku dhe urdhëron dërgimin e akteve gjykatës kompetente.".*

6. Neni 88 i K. Pr. Penale parashikon: *"Masat e sigurimit të vendosura nga gjykata, e cila në të njëjtën kohë ose më vonë shpallet jokompetente për çdo lloj shkaku, i humbasin efektet, në qoftë se brenda dhjetë ditëve nga marrja e akteve, gjykata kompetente nuk vendos për masën e sigurimit.".*

7. Referuar nenit 84/1 të K. Pr. Penale, prokurori gjatë hetimeve paraprake apo në përfundim të tyre vendos moskompetencën për çdo lloj shkaku dhe i dërgon aktet prokurorisë kompetente. Në këtë rast, aktet i përcillen prokurorisë kompetente e cila vazhdon hetimet në lidhje me çështjen. Kjo situatë verifikohet edhe në ato raste kur gjykata pranë prokurorisë që ka shpallur moskompetencën ka disponuar në lidhje me një masë sigurimi, si rrjedhojë e kërkesës së prokurorit. Diskutimi që shtrohet para Kolegjit lidhet me faktin nëse këtë situatë do të zbatohen parashikimet e nenit 88 të K. Pr. Penale, në lidhje me masën e sigurimit për të cilën ka disponuar gjykata e mëparshme?

8. Mendojmë se nga interpretimi logjik i bërë kësaj situate ligjore arrihet në përfundimin se neni 88 i K. Pr. Penale do të zbatohet edhe në këtë rast. Pavarësisht se moskompetenca lëndore është

shpallur nga prokuroria pranë gjykatës që ka caktuar masën e sigurimit dhe jo nga kjo gjykatë, në kushtet kur është shpallur moskompetenca dhe aktet i kanë kaluar prokurorisë kompetente, në thelb masa e sigurimit është caktuar nga një gjykatë që nuk është më kompetente në lidhje me çështjen. Ky përfundim nuk duhet të çojë në konkluzionin se është prokuroria ajo që përcakton kompetencën e gjykatës, por lidhet me faktin se kompetenca e prokurorisë dhe gjykata pranë të cilës ajo ushtron funksionet janë të lidhura ngushtësisht dhe nuk mund të shihen veç si gjatë fazës së hetimeve paraprake dhe gjatë gjykimit të çështjes.

9. Diskutimi në lidhje me zbatimin e nenit 88 të K. Pr. Penale mendojmë se mund të lindte para ndryshimeve që ka pësuar neni 84/2 i K. Pr. Penale. Me ndryshimet që ka pësuar kjo dispozitë situata është e zgjidhur nga ligjvënësi, pasi në këtë rast prokurori që shpall moskompetencën ka detyrimi të njoftojë të dyja gjykatat. Gjykatës kompetente i përcillen aktet e hetimeve paraprake nga gjykata jokompetente. Në këto kushte, gjykata kompetente do të duhet të marrë në vlerësim masën e sigurimit në mënyrë që kjo e fundit të vazhdojë të ketë fuqi juridike.

10. Në Kodin e Procedurës penale, parashikohen rregullat për përcaktimin se kompetencës lëndore dhe tokësore të cilat lidhen me faktin se kush do jetë gjykata kompetente për gjykimin e themelit të çështjes, rregulla këto që vlejnë edhe për fazën e hetimeve paraprake lidhur me kompetencën e prokurorisë që do të hetojë rastin konkret.

11. Duke iu referuar nenit 83/1 të K. Pr. Penale, parashikohet se, kompetenca lëndore ngrihet edhe "kryesisht", në çdo gjendje e shkallë të procesit. Ky është një parashikim parimor, pasi në dispozitat në vijim ligjvënësi bën përcaktimet se si veprohet në rastet kur moskompetenca konstatohet gjatë hetimeve paraprake dhe si gjatë fazës së gjykimit të çështjes së themelit.

12. Kështu, në nenin 84/1 të K. Pr. Penale, parashikohet se: *"Kur gjatë hetimeve paraprake ose në përfundim të tyre prokurori konstaton mos kompetencën e vet për çdo lloj shkaku, vendos dërgimin e akteve prokurorit pranë gjykatës kompetente"*. Ndërsa në nenin 85 të po këtij Kodi, përcaktohet se: *"Në qoftë se në gjykimin e shkallës së parë gjykata çmon se procedimi është në kompetencën e një gjykate tjetër, shpall me vendim moskompetencën e vet për çdo lloj shkaku dhe urdhëron dërgimin e akteve gjykatës kompetente"*.

13. Para ndryshimeve të nenit 84 të Kodit, ku me ligjin nr. 35/2017, u shtua pika 2 e tij, parashikohej e drejta e prokurorit të shpallte moskompetencën e tij, përfshi dhe atë lëndore, i cili ia dërgonte drejtpërdrejtë aktet e hetimit prokurorit pranë gjykatës kompetente, pa qenë i detyruar që këtë konstatim të tijin ta konvalidonte në gjykatën pranë së cilës ai vetë i ushtronte funksionet. Përdorimi i shprehjes "...prokurorit pranë gjykatës kompetente" tregon pikërisht se, legjislatori ka dashur të thotë që prokurori ushtron ndjekjen penale pikërisht nëpërmjet kompetencave territoriale apo lëndore të gjykatës ku ai ushtron funksionet pasi në asnjë rast nuk është parashikuar që për sa i takon lëndës apo territorit prokurori të ketë kompetenca të ndryshme nga ajo e gjykatës ku ushtron funksionet.

14. Në këtë logjikë, vjen edhe parashikimi i rasteve të mosmarrëveshjeve që lidhen me moskompetencën, pasi në nenin 89/2 të K. Pr. Penale, thuhet që mosmarrëveshjet e lindura në fazën e hetimit paraprak zgjidhen nga prokurori më i lartë, ndërsa në nenin 91/1 të po këtij Kodi parashikohet rastet e mosmarrëveshjeve të konstatuara gjatë gjykimit zgjidhen nga Gjykata e Lartë.

15. Me këtë duam të themi se ligjvënësi ka dashur të krijojë fleksibilitet në fazën e hetimeve paraprake për të mos krijuar pengesa e zvarritje fiktive që do të ndikonin në mbarëvajtjen e procesit hetimor dhe nga ana tjetër, nëse do të donte që konfliktet e kompetencës edhe gjatë fazës së hetimeve paraprake t'ia linte gjykatës, nuk kishte përse të bënte ndarje për fazën e hetimeve dhe atë të gjykimit, apo do avanconte parashikimet më tej, duke kërkuar nga prokurori që, kur ai të konstatonte kompetencën gjatë hetimeve paraprake, t'i drejtohej gjykatës pranë së cilës ai ushtronte funksionet për të shpallur moskompetencën dhe në vijim, çdo mosmarrëveshje do zgjidhej nga Gjykata e Lartë.

16. Ky fleksibilitet i legjislatorit gjen shprehjen e vet edhe në rastet kur në nenin 87/1 të K. Pr. Penale i cili parashikon se mosrespektimi i dispozitave mbi kompetencën nuk sjell pavlefshmërinë e provave të marra. Jo vetëm kaq, por neni 88 të K. Pr. Penale rregullon edhe vlefshmërinë e masave

të sigurimit të marra nga gjykata kompetente kur shprehet që: *"Masat e sigurimit të vendosura nga gjykata, e cila në të njëjtën kohë ose më vonë shpallet jokompetente për çdo lloj shkaku, i humbasin efektet, në qoftë se brenda dhjetë ditëve nga marrja e akteve, gjykata kompetente nuk vendos për masën e sigurimit".*

17. Po të kryhet interpretimi sistematik i neneve 84 dhe 88 të K. Pr. Penale, vihet re se këto dispozita rregullojnë në mënyrë të qartë veprimtarinë e organit procedues si dhe të gjykatës në rast të shpalljes së moskompetencës në fazën e hetimeve paraprake. Kështu, prokuroria shpall moskompetencën gjatë hetimeve paraprake dhe për këtë ka detyrimin të njoftojë menjëherë të dyja gjykatat. Këtu ligji si afat përdor termin menjëherë. Në vijim gjykata jokompetente brenda tre ditëve nga marrja e njoftimit të prokurorit, i përcjell gjykatës kompetente aktet e hetimeve paraprake të kryera deri në atë moment përpara asaj gjykate. Në vijim gjykata kompetente, nëse është caktuar masë sigurimi nga gjykata jokompetente, e merr atë në vlerësim brenda afatit 10-ditor në mënyrë që ajo të vazhdojë të ketë fuqi juridike.

18. Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë në mënyrë të vazhdueshme ka mbajtur qëndrimin se: Gjykatat e faktit, gjatë fazës së hetimeve paraprake gjithmonë vihen në lëvizje me kërkesë të prokurorit që ushtron funksionet pranë asaj që merr vendimet lidhur me masat e sigurimit personal, me sekuestro, kontrollet e banesave e personale, etj., ku vlerëson kushtet dhe kriteret e parashikuara nga ligji vendosjen e këtyre masave që i shërbejnë mbarëvajtjes së hetimeve.

19. Në këtë kuadër, për gjykatën që tashmë vihet në lëvizje nga prokuroria kompetente duhet të ketë rëndësi që ajo të njoftohet lidhur me një masë sigurimi të karakterit shtrëngues të vendosur nga gjykata jokompetente brenda afatit 10-ditor për ta vlerësuar atë masë, në mënyrë që të shmangë kufizimet e mëtejshme të lirisë personale në rastet kur gjatë kohës ndërmjetëse mund të kenë ndryshuar rrethanat apo nuk janë vlerësuar drejt kushtet dhe kriteret ligjore, për sa kohë prokurori i cili e ka sjellë kërkesën i ushtron funksionet pranë saj.

20. Duke u kthyer tek rasti konkret, Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë nuk mund të refuzonte asnjë kërkesë të prokurorit pranë kësaj gjykate lidhur me masat të karakterit shtrëngues personal, pasuror etj., vetëm me argumentin se nuk i ka ardhur praktika e akteve mbi të cilat gjykata jokompetente kishte vendosur për masat e sigurimit. Neni 88 i K. Pr. Penale kërkon vetëm që të marrë aktet e masës së sigurimit të vendosura nga gjykata jokompetente por nuk thotë shprehimisht që merr këto akte të masës së sigurimit nga gjykata jokompetente. Siç thamë dhe më lart, gjatë hetimeve paraprake moskompetenca lëndore apo për çdo shkak tjetër shpallet nga prokuroria e cila në vendimin e saj nuk bën gjë tjetër veçse deklaron mos kompetencën e gjykatës ku ajo i ushtron funksionet. *(shih vendimet nr. 64, datë 29.4.2015; nr. 25, datë 29.4.2015; nr. 14, datë 30.3.2015, të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë).*

21. Përfundimi i mësipërm është mbajtur në mënyrë të konsoliduar nga Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë edhe para ndryshimeve të nenit 84 të K. Pr. Penale, duke interpretuar dispozitat e K. Pr. Penale që rregullojnë kompetencën gjatë hetimeve paraprake dhe gjatë gjykimit. Megjithatë, mendojmë se jemi në kushtet kur tashmë situata rregullohet nga ligji, pasi zbatimi me korrektësi i nenit 84/2 të K. Pr. Penale nga prokuroria krijon një praktikë të qartë dhe të konsoliduar gjyqësore. Ky përfundim arrihet po të marrim në konsideratë ndryshimet që ka pësuar neni 84 i Kodit Penal, ku është shtuar pika 2 me ligjin nr. 35/2017, datë 30.3.2017, me këtë përmbajtje: *"Kur prokurori shpall moskompetencën, ai njofton menjëherë të dyja gjykatat. Gjykata, brenda tre ditëve nga marrja e njoftimit të prokurorit, i përcjell gjykatës kompetente aktet e hetimeve paraprake të kryera deri në atë moment përpara asaj gjykate."* Qëllimi i një ndryshimi të tillë ka qenë pikërisht që të shmangte praktikat e ndryshme të zbatimit të nenit 88 të K. Pr. Penale në rast të shpalljes së moskompetencës nga prokuroria gjatë hetimeve paraprake. Me këtë ndryshim është përforcuar qëndrimi dhe qëllimi i ligjvënësit që pavarësisht se gjatë hetimeve paraprake moskompetenca shpallet nga gjykata ose nga prokuroria, masat e sigurimit duhet të vlerësohen nga gjykata kompetente brenda 10 ditësh.

22. Sipas dispozitës së mësipërme, prokurori kur shpall moskompetencën, ka detyrimin të njoftojë menjëherë të dyja gjykatat, pra si gjykatën që ka qenë kompetente dhe që në eventualitet mund të ketë disponuar edhe në lidhje me masën e sigurimit, por edhe gjykatën e re që në vlerësim

të tij është kompetente të lidhje me çështjen. Në vijim të këtij njoftimi, gjykata që ka qenë kompetente, brenda tre ditëve nga marrja e njoftimit të prokurorit, i përcjell gjykatës kompetente aktet e hetimeve paraprake të kryera deri në atë moment përpara asaj gjykate. Me përcjelljen e akteve nga kjo gjykatë, gjykata kompetente do të duhet që brenda afatit 10-ditor, të parashikuar nga neni 88 i K. Pr. Penale të marrë në vlerësim masën e sigurimit të caktuar nga gjykata jokompetente, në të kundërt ndaj saj do të zbatohet pasoja e parashikuar nga kjo dispozitë, pra humbja e fuqisë juridike të masës.

22. Mendojmë se nëse zbatohet siç duhet parashikimi i nenit 84/2 të K. Pr. Penale nuk krijohen dyshime në lidhje me përgjigjen e pyetjes së tretë të shtruar për njësim. Gjithashtu, mendojmë se zbatimi korrekt i kësaj dispozite do të shmangte edhe praktikat jouniforme në lidhje me zbatimin e nenit 88 të K. Pr. Penale në rastin kur moskompetenca shpallet nga prokuroria. Mendojmë se parashikimi i nenit 88 të K. Pr. Penale do të gjejë zbatim në çdo rast, pavarësisht se cili organ e shpall moskompetencën, gjykata e hetimeve paraprake apo prokuroria. Këtu një rol determinant ka zbatimi me korrektësi i detyrimit të parashikuar nga neni 84/2 i K. Pr. Penale nga ana e prokurorit që vendos moskompetencën gjatë hetimeve paraprake.

23. Mendojmë se përfundimi i mësipërm arrihet po të lexohet neni 88 i K. Pr. Penale në raport me neni 84/2 të Kodit. Edhe në rast se moskompetenca shpallet nga prokuroria gjatë apo në përfundim të fazës së hetimeve paraprake, ajo ka detyrimin të njoftojë të dyja gjykatat. Gjykata pranë prokurorisë që ka shpallur moskompetencën njofton gjykatën kompetente brenda 3 ditëve dhe i përcjell asaj aktet e hetimeve paraprake të kryera deri në atë moment përpara asaj gjykate. Arsyeja e një parashikimi të tillë ka qenë pikërisht që gjykata kompetente të njihet me aktet e hetimeve paraprake si dhe të përmbushë edhe detyrimin e parashikuar nga neni 88 i K. Pr. Penale.

24. Mendojmë se nëse nuk do të duhej që gjykata kompetente të merrte në vlerësim masën e sigurimit brenda afatit 10-ditor, atëherë ligjvënësi nuk kishte pse të parashikonte detyrimin e prokurorit që të njoftonte të dyja gjykatat në lidhje me shpalljen e moskompetencës. Gjithashtu, nuk do të parashikohej detyrimi i gjykatës së parë që brenda tre ditëve nga marrja e njoftimit të prokurorit, t'i përcjellë gjykatës kompetente aktet e hetimeve paraprake të kryera deri në atë moment përpara asaj gjykate. Parashikimi i nenit 84/2 të K. Pr. Penale dëshmon pikërisht qëllimin e ligjvënësit që edhe në këtë rast, gjykata kompetente të zbatojë parashikimin e nenit 88 të K. Pr. Penale dhe të marrë në vlerësim masën e sigurimit të vendosur nga gjykata jokompetente.

25. Hartimi i dispozitave të K. Pr. Penale është uniform me qëllimin e ligjvënësit që jo vetëm kur moskompetenca shpallet nga gjykata e hetimeve paraprake, por edhe kur ajo shpallet nga prokuroria, aktet e hetimeve paraprake t'i kalojnë sa më shpejt gjykatës kompetente e cila njihet me to dhe nëse nga gjykata jokompetente është caktuar masë sigurimi, ajo merret në vlerësim nga gjykata kompetente brenda 10 ditësh. Edhe afati 3 ditor i përcaktuar nga neni 84/2 i K. Pr. Penale brenda të cilës gjykata jokompetente i përcjell aktet gjykatës kompetente është një afat i shkurtër, i caktuar pikërisht me qëllimin që t'i japë mundësi gjykatës kompetente që brenda afatit 10-ditor të marrë në vlerësim masën e sigurimit, sipas nenit 88 të K. Pr. Penale.

26. Mospërmbushja e këtij detyrimi nga gjykata sjell si pasojë që masa e sigurimit të bjerë nga fuqia *ipso lege,* pra për shkak të ligjit dhe kjo masë konsiderohet e rënë nga fuqia me kalimin e afatit 10-ditor që nga momenti që aktet janë marrë nga gjykata kompetente, Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë. Argumentimi i prokurorisë në rekurs, se kjo rrethanë ka ekzistuar që në vitin 2018, nuk është i bazuar dhe as përligj fuqinë e masës së sigurimit pasuror. Pasoja në lidhje me masën e sigurimit pasuror të caktuar nga një gjykatë jokompetente, për të cilën nuk shprehet gjykata kompetente brenda 10 ditëve nga marrja e akteve, parashikohet shprehimisht në ligj. Kjo pasojë është humbja e fuqisë juridike të masës së sigurimit pasuror.

27. Sa më sipër, jemi të mendimit se në lidhje me pyetjen e tretë të shtruar për njësim, Kolegji duhet të arrinte në këtë përfundim njësues:

Parashikimet e nenit 88 të K. Pr. Penale do të gjejnë zbatim edhe në rastin kur prokuroria gjatë hetimeve paraprake shpall moskompetencën dhe i dërgon aktet prokurorisë kompetente, sipas nenit 84/1 të K. Pr. Penale.

Në këtë rast është e domosdoshme që nga prokuroria që shpall moskompetencën të përmbushet me korrektësi detyrimi i parashikuar nga neni 84/2 i K. Pr. Penale.

Tiranë më 13.10.2021.

Anëtarë: Sandër Simoni, Klodian Kurushi